

Nr 134

Av herr **Hjalmarson m. fl.**, om avskaffande av den s. k. schablontaxeringen beträffande villafastigheter.

Någon entydig och adekvat definition av inkomstbegreppet förekommer icke i vår skattelagstiftning och torde icke heller vara möjlig att utarbeta. I väsentlig utsträckning angives i skatteförfattningarna medelst exempel vad som är att räkna såsom skattepliktig eller icke skattepliktig intäkt ävensom vilka avdrag som är medgivna eller icke medgivna. Vid tillämpningen blir det därför i många fall nödvändigt att draga slutsatser av de givna exemplen, analogivis eller e contrario. En avgörande princip har emellertid tidigare varit att inkomsten — alltså vad som återstått efter det vederbörliga avdrag för omkostnader gjorts från intäkten — icke upptagits till högre belopp än den verkliga. Varken lagstiftaren eller skattemyndigheterna har alltså inlåtit sig på ett bedömande av det objektivt riktiga i den skattskyldiges dispositioner för att förvärva sin inkomst. I den mån en åtgärd vidtagits för att förvärva en inkomst, har bedömandet från skattemyndighetens sida gällt huruvida åtgärden avsett att främja intäktens förvärvande. Har detta varit fallet, har avdrag medgivits för den verkliga kostnaden. Endast i det fall kostnaden till någon del varit att hänföra till levnadskostnader eller dylikt, har en reduktion kunnat komma i fråga.

Från denna integrerande princip har ett väsentligt avsteg gjorts genom beslutet av 1953 års riksdag att intäkten av en- och tvåfamiljsfastigheter skulle beräknas schablonmässigt till 3 % av taxeringsvärdet och att därifrån endast skulle få ske avdrag för gälldränta och i förekommande fall tomträttsavgäld. Avdrag medgives sålunda icke för den skattskyldiges verkliga omkostnader för reparationer m. m. Avkastningen bestämmes till så stort belopp som den enligt lagstiftarnas mening bort utgöra med hänsyn till villaägarens i fastigheten investerade kapital. Att det därigenom uppkommer en ojämnhet i beskattningen, som icke har någon motsvarighet beträffande övriga inkomstslag respektive beträffande inkomst av annan fastighet i övrigt, torde vara obestriddligt.

Såsom motiv för införandet av schablontaxering beträffande villafastigheter har bl. a. anförts, att villaägaren icke borde anses åtnjuta lägre inkomst från det av honom i fastigheten investerade kapitalet än om han t. ex. hade insatt samma kapital i bank. Konsekvensen av ett sådant resonemang måste bli ytterst betänklig. Hela inkomstbegreppet blir härigenom godtyckligt. Dess yttersta konsekvens kan lättast bedömas, om man till-

lämpar samma argumentation på den arbetsinsats olika personer gör för att förvärva sin inkomst. Det torde stå utom allt tvivel att skattemyndigheterna för snart sagt varje skattskyldig skulle kunna göra gällande, att han kunnat förskaffa sig en högre inkomst om han insatt sin arbetskraft på annat område eller om han tagit sin prestationsförmåga i anspråk i större utsträckning än han verkligen gjort. I princip vore emellertid ett sådant förfaringssätt icke annorlunda än det man nu tillämpar beträffande villaägare och deras kapitalinsats.

En utväg att förhindra uppkomsten av underskott vid taxeringen av egnahem vore uppenbarligen att undantaga det egna hemmet från vad som är att räkna till förvärvskälla. Så länge detta emellertid icke sker, bör samma principiella avdragsrätt gälla beträffande egnahem som i fråga om övriga förvärvskällor.

Skapandet av egnahem är från samhällelig utgångspunkt synnerligen värdefullt. Ett väsentligt nysparande, som fortlöper under hela innehavet genom att villaägaren i stor utsträckning själv utför nödiga reparationer och förbättringar, kommer härigenom hela samhället till godo. Även om detta förhållande icke är relevant, sett ur strängt skatteprincipiell synvinkel, utgör det dock ett argument mot en beskattning som är hårdare än den i övrigt gällande. Och att schablontaxeringen i allmänhet och i stort sett leder till skatteskärpning framgår otvetydigt av de undersökningar såväl 1950 års skattelagssakkunniga — vilka förarbetat förslaget om en schablontaxering — som departementschefen låtit företaga.

Under återopande av vad vi sålunda anfört hemställer vi,
att riksdagen måtte antaga följande

Förslag
till

Lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Härigenom förordnas, att 24 § och 25 § 1 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 samt anvisningarna till 24 § punkt 2, till 25 § punkterna 1—4, till 29 § punkt 1 och till 36 § punkt 1 samma lag skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, samt att 25 § 3 mom. och anvisningarna till 24 § punkt 6 samma lag skola upphöra att gälla.

24 §.

Till intäkt av annan fastighet skall, där ej annat föranledes av vad nedan i andra stycket stadgas, hänföras vad av fastighet här i riket, som taxerats såsom annan fastighet, kommit ägaren till godo, såsom:

hyresvärdet av — — — frälseränta.

Har fastighet — — — 30 § 2 mom.

Förmån av — — — särskilt redovisas.

Där fastighet — — — såsom kapitaltillskott.

(Se vidare anvisningarna.)

25 §.

1 mom. Från bruttointäkten av annan fastighet må avdrag göras för omkostnader, såsom för:

brandförsäkring, reparation — — — liknande avgäld.

Medlem av — — — såsom kapitaltillskott.

Har bostadsförening — — — såsom kapitaltillskott.

Anvisningar

till

24 §.

2. Såsom av näst sista stycket i 24 § framgår, skall — — — av bostadsvärdet.

Om däremot — — — uppgivna intäkterna.

Föreligger handelsträdgårdsrörelse — — — av rörelse.

till 25 §.

1. Bestämmelsen om — — — fri bostad.

2. Avdrag medges för sådan värdeminskning, som byggnad även med normalt underhåll och aktsam vård är underkastad. Avdraget bör bestämmas till viss procent av byggnadens värde, olika alltefter den tid en byggnad av ifrågavarande art anses kunna för sitt ändamål utnyttjas. Såsom byggnads värde skall, där ej särskilda omständigheter annat föranleda, anses taxeringsvärdet (byggnadsvärdet) under beskattningsåret.

3. Avdrag för värdeminskning å maskiner och andra inventarier får ske på sätt och i den ordning, som enligt punkt 3 a—c av anvisningarna till 29 § gäller om avdrag för värdeminskning å dylika tillgångar i rörelse. Fasta maskiner och andra inventarier, för vilka ej enligt punkt 5 av anvisningarna till 10 § redovisats särskilt maskinvärde, skola dock inräknas i byggnadens värde och således bliva föremål för avskrivning enligt punkt 2 här ovan, med rätt för beskattningsnämnd att i samförstånd med den skattskyldige bestämma, att värdeminskningsavdrag å tillgång, vars värde ej inräknas i särskilt maskinvärde men tidigare varit inräknat i sådant värde, alltjämt skall beräknas såsom för inventarier.

4. Därest brandförsäkring tagits för all framtid, må avdrag för under året erlagd försäkringspremie ske med 5 procent av dennas belopp, om den enligt försäkringsavtalet erlägges på en gång.

Därest premien för försäkring för all framtid enligt försäkringsavtalet erlägges under ett bestämt antal år med lika belopp för år räknat, må för vart och ett av dessa år avdrag ske med så många procent av under året erlagd premie, som angives i nedanstående tabell: — — — 40 %.

till 29 §.

1. Har annan — — — av rörelseinkomsten.

Har den skattskyldige i rörelse, som av honom utövats, för förädling eller förbrukning tillgodogjort sig produkter från eget jordbruk eller någon dess binäring eller från eget skogsbruk eller råämnen från egen eller av honom brukad, i rörelsen ej använd fastighet, skall, såsom av 21 och 24 §§ framgår, värdet av sådana produkter eller råämnen upptagas såsom intäkt av fastigheten. Samma värde får därför avföras såsom omkostnad i rörelsen. Detsamma gäller — — — särskild förvärvskälla.

till 36 §.

1. Vid beräkning — — — stämpelkostnader m. m., Har den — — — annan förvärvskälla.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Stockholm den 25 januari 1955

*Jarl Hjalmarson**Martin Skoglund**T. G. v. Seth**Ernst V. Staxäng**Elis Håstad**E. Birke**Erik Hagberg**Alarik Hagård**Einar Hægglom*